

HR HELSINŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

A MUNKÁHOZ VALÓ JOG

February 2017

A MUNKÁHOZ VALÓ JOG

BEVEZETÉS

Az értelmes munkavégzési lehetőség olyan alapvető emberi jog, amely integráns része az emberi méltóságnak és fontos eleme az önbecsülésnek. Nagymértékben aláássa a nemzetközi védelemben részesülők sikeres integrációjának esélyét – egyben anyagi bizonytalanságra is ítéli őket –, ha nincsen valódi lehetőségük belépni a munkaerő-piacra. A hozzáférés hiányának eredményeként a nemzetközi védelemben részesülők könnyen olyan munkakörnyezetbe kerülhetnek, ahol veszélyes munkát kell végezniük megalázó körülmények között. A nem legális másodlagos határátlépések számának emelkedését is jelentheti a munkaerő-piaci hozzáférés hiánya.¹ Mindezek alapján kiemelten fontos, hogy a nemzetközi védelemben részesülőknek valós lehetőségük legyen belépni a munkaerőpiacra.

Ahhoz, hogy a nemzetközi védelemben részesülők valóban élhessenek a munkához való joggal, nem csupán a hatékony munkaerő-piaci hozzáférést kell garantálni számukra, hanem lehetővé kell tenni azt is, hogy szakmai képzéseken vegyenek részt, valamint hogy végzettségüket, bizonyítványukat ésszerű időn belül el tudják ismertetni. Több tanulmány is kimutatta, hogy amikor a menekültek először belépnek a munkaerőpiacra, gyakran csak olyan állások elérhetőek számukra, melyeket az állam támogat, vagy amelyek alacsonyabb képzettséget és készségeket igényelnek.² A szakmai képzés segíthet abban, hogy a menekültek felfrissítsék tudásukat vagy kiegészítsék úgy, hogy az jobban illeszkedjen új államuk munkaerő-piacának igényeihez és így nemzetileg is elismert képesítést szerezhessenek.

Az összefoglaló a menekülteknek a munkaerőpiachoz és a képzettségük elismerésére irányuló eljárásokhoz való hatékony hozzáférést vizsgálja. Nem vizsgálja így azokat a sajátos nehézségeket, melyekkel a menedékkérők szembesülnek, hiszen ezek máshol kerülnek bemutatásra.³ Az összefoglaló megvizsgálja a nemzetközi és európai sztenderdeket, különösképpen az Európai Unió Alapjogi Chartáját (a továbbiakban: Charta), melyre hivatkozással biztosítani lehet a hatékony hozzáférést a munkaerőpiachoz.

1. HOZZÁFÉRÉS A MUNKAERŐPIACHOZ

1.1. NEMZETKÖZI JOGI DOKUMENTUMOK

A menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezmény

Az 1951-es Menekültügyi Egyezmény (a továbbiakban: Genfi Egyezmény) kifejezetten elismeri a menekültek gazdasági és társadalmi (ún. ecosoc) jogait⁴, és négy kifejezett rendelkezést tartalmaz a munkához való hozzáférésről és a munkában élvezett jogokról, mint a fizetett munkavállalás joga (17. cikk), az önálló tevékenység folytatásának joga (18. cikk), a szabadfoglalkozás űzésének joga (19. cikk) és a munkaügyi

1. Az államoknak jogi kötelességük, hogy az ilyen típusú kihasználást megelőzzék és attól mindenkit megvédjenek. A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény 11. cikkének (1) bekezdése, valamint más, az egyenlőséget biztosító források szerint különösen a menekült és menedékkérő nők jogait kell tiszteletben tartani, védeni és érvényesíteni. Lsd.: Michigan Law School, The Michigan Guidelines on the Right to Work, 2010. március 16., 295-296. oldal. Ezen túlmenően fontos leszögezni, hogy az egyének és az államnak egyaránt érdeke, hogy a munkavégzés legálisan és a hatályos jogi keretek között történik.

2. Lásd, többek között: Randall, B., (2013) 'Access to Employment' Webinar, Access to Employment: Connecting Refugees to the Labour Market.

3. Például az Asylum Information Database (AIDA) dokumentumaiban munkaerőpiaci hozzáférésről 20 európai államban: <http://bit.ly/1EpevVN>.

4. UN General Assembly, Convention Relating to the Status of Refugees, 28 July 1951, United Nations, Treaty Series, vol. 189, p. 137 (a továbbiakban: a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezmény).

szabályozás és társadalombiztosítás előnyeiből való részesülés joga (24. cikk).⁵ A munkavégzéshez való jog függ attól is, hogy milyen szoros kapcsolat fűzi az embereket a menedéket nyújtó államhoz. Az Egyezmény 17. cikke csak azoknak a menekülteknek garantálja a legnagyobb kedvezmény elve szerinti munkavégzéshez való jogot, akik jogszerűen tartózkodnak az állam területén. Az EU-ban a legnagyobb kedvezmény elvét élvező külföldi az EU polgára, aki az EU jogával összhangban gyakorolja a szabad mozgás jogát.

Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 6. cikke elismeri a munkához való jogot és konkrét kötelezettségeket állapít meg, melyeket a részes államoknak be kell tartaniuk. A 6. cikk (2) bekezdése szerint ezek az intézkedések magukban foglalják a műszaki és szakmai tanácsadási és képzési programok, eljárásmodok és módszerek kidolgozását, amelyek az állandó gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés, valamint a teljes és termelő foglalkoztatottság elérését szolgálják, olyan körülmények között, amelyek biztosítják az egyének alapvető politikai és gazdasági jogait.” Ezen túl a 2. cikk (2) bekezdésében lefektetett diszkriminációtalan elve is alkalmazandó a munkavállalással kapcsolatos lehetőségekre. A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága a munkához való jogról szóló általános Kommentárjában⁶ kijelenti, hogy a munkához való jog elengedhetetlen más emberi jogok beteljesítéséhez és elválaszthatatlanul egybeforr az emberi méltósághoz való joggal.

1.2. AZ EURÓPA TANÁCS JOGI DOKUMENTUMAI

Módosított Európai Szociális Karta

A módosított Európai Szociális Karta több cikke is kapcsolódik a munkához való joggal. A módosított Karta első cikke garantálja a „munkához való jogot”, az 1. cikk (1) bekezdése pedig kimondja, hogy részes felek a teljes foglalkoztatás elérése céljából elsődleges céljaik és felelősségeik egyikeként fogadják el a foglalkoztatás lehető legmagasabb és legtartósabb szintjének elérését és fenntartását. A Szociális Jogok Európai Bizottsága a munkához való jogot „alapvető fontosságúnak” tartja, hiszen a Szociális Kartában foglalt egyéb jogok hatékony érvényesülése „elképzeltetlen addig, ameddig a munkához való jogot nem garantálják”.⁷ A Bizottság értelmezése szerint az 1. cikk (1) bekezdése azt követeli meg a részes államoktól, hogy koherens foglalkoztatási politikát alkossanak, amelynek célja a teljes foglalkoztatás felé törekvés.⁸ Az 1. cikk (3) és (4) bekezdései pedig a Bizottság értelmezése szerint arra kötelezik a részes államokat, hogy ingyenes munkaügyi szolgáltatásokat, valamint szakképzési iránymutatásokat és rendszereket hozzanak létre és működtessenek.

1.3. UNIÓS JOGSZABÁLYOK

Az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv

Az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv 26. cikkével⁹ összhangban a nemzetközi védelemben részesülőknek hozzáférést kell biztosítani a munkaerőpiachoz és lehetővé kell tenni számukra az önfoglalkoztatást, amint státuszt biztosítottak nekik, továbbá a foglalkoztatást támogató intézkedésekhez¹⁰ is – mint a szakképzés – az állam saját polgáraival egyenlő feltételekkel kell hozzáférést biztosítani számukra; ezen túl a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy ezen intézkedések mindenki számára elérhetőek legyenek. Az Európai Unió

⁵ Az 1951-es egyezmény több más cikke is releváns, mint például a 2. cikk (általános kötelezettségek, mint különösen az adófizetési kötelezettség és a munkavállaláshoz kötődő kötelezettségek betartása), a 3. cikk (a diszkrimináció tilalma), a 6. cikk (felmentés azon kötelezettségek alól, melyeknek a menekültek ezen státuszukból kifolyólag nem tudnak eleget tenni), a 10. cikk (a tartózkodás folyamatossága), a 13. cikk (ingó és ingatlan tulajdonszerzés, szerződéses és bérleti jogviszony létesítése), 14. cikk (művészeti jogok és az ipari tulajdon), a 15. cikk (az egyesülés joga), a 16. cikk (az igazságszolgáltatás), a 23. cikk (állami segély), a 25. cikk (államigazgatási segítség), a 26. cikk (mozgásszabadság), a 27. cikk (személyi okmányok), a 29. cikk (pénzügyi terhek) és a 30. cikk (vagyonárgyak áttelepítése).

⁶ CESCR, General Comment No. 18: The Right to Work (Art. 6 of the Covenant), 6 February 2006, E/C.12/GC/18.

⁷ CoE, European Committee of Social Rights, Conclusion I, First supervision cycle, 1969-1970, 13.

⁸ CoE, European Committee of Social Rights, Conclusions III, 1973, 3.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/95/EU irányelve a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás) (a továbbiakban: Kvalifikációs Irányelv)

¹⁰ Ezek magukban foglalnak olyan intézkedéseket, mint „a munkaviszonyhoz kapcsolódó felnőttképzés és a szakképzés, amely a meglévő szakmai képességek fejlesztésére is kiterjed.”

Bírósága (a továbbiakban: luxemburgi bíróság) a Gravier ügyben egy széles szakképzési definíciót tett magáévá. Megállapította, hogy ez magában foglal bármilyen oktatási tevékenységet, amely egy meghatározott képesítés, szakma vagy állás megszerzésére készít fel, vagy amely a szükséges képzést és készségeket biztosítja egy ilyen képesítés, szakma vagy állás megszerzéséhez, függetlenül a résztvevők életkorától vagy képzettségi fokától, akkor is, ha a képzési program az általános oktatás egy részét is magában foglalja.”¹¹

Az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv 34. cikke azt a kötelezettséget rója a tagállamokra, hogy az integrációs intézkedéseket a „menekültjogállásban vagy kiegészítő védelmi jogállásban részesülő személyek sajátos igényeinek figyelembevételével” alkossák meg. Ehhez hasonló szövegeket fogalmaz meg a Kvalifikációs Rendelet tervezete is.¹²

1.4. RELEVÁNS JOGOK ÉS JOGELVEK

A hatékonyság elve

Az Európai Unióról szóló Szerződés¹³ 4. cikk (3) bekezdés (b) és (c) pontja arra kötelezi a tagállamokat, hogy megtegyék a megfelelő intézkedéseket, melyekkel megfelehetnek a szerződésekből eredő kötelezettségeiknek, valamint hogy elősegítsék az Unió céljainak elérését. Ezzel tulajdonképpen azt követeli meg a tagállamoktól, hogy biztosítsák a jog hatékony védelmét azoknak, akik az uniós jog hatálya alá kerülnek. Ennek értelmében az előírásoknak teljesen hatályosulniuk kell annak érdekében, hogy kiválthassák a másodlagos jog által kitűzött célt, a megfelelő ügyintézési gyakorlatot.

A Marks and Spencer ügyben a luxemburgi bíróság kimondta, hogy „a tagállamoknak azután is biztosítaniuk kell az irányelv teljes körű alkalmazását, hogy a[z átültető] intézkedéseket meghozták. A személyek tehát nem csupán akkor hivatkozhatnak jogszerűen az irányelvre, ha az nem, vagy helytelenül került átültetésre, hanem akkor is, ha az irányelvet helyesen átültető nemzeti intézkedéseket nem olyan módon alkalmazzák, amely alkalmas az irányelv céljának elérésére.”¹⁴

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a munkaerő-piaci hozzáférésnek gyakorlatiasnak és hatékonynak kell lennie. Az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv (42) preambulum-bekezdése is lefekteti, hogy törekedni kell különösen azon problémák megoldására, amelyek akadályozzák a nemzetközi védelemben részesülő személyek foglalkoztatásához kapcsolódó képzési lehetőségekhez és szakképzéshez való hatékony hozzáférést, így – többek között – a pénzügyi korlátokkal kapcsolatos problémák megoldására is. A tartózkodási engedélyek hossza és a felülvizsgálat gyakorisága akadályozhatja a hatékony munkaerő-piaci hozzáférést, mivel a munkáltatóknak nem vonzó egy olyan ember foglalkoztatása, akinek tartózkodási jogosultsága gyakran válik bizonytalaná. Az ilyen típusú tartózkodási engedély alkalmas lehet arra, hogy aláássa a munkához való jog hatékony érvényesülését, melyet az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv garantál.¹⁵

A megfelelő ügyintézéshez való jog

A megfelelő ügyintézéshez való jog – mint az uniós jog egyik alapvető elve – megköveteli, hogy a nemzetközi védelem megadására irányuló eljárás egészét ésszerű időn belül lefolytassák. A Charta 47. cikke megköveteli, hogy ésszerű időn belül az ügyben tisztességes és nyilvános meghallgatást tartsanak. A hosszadalmas eljárások előre nem látható következményekkel járhatnak a nemzetközi védelemben részesülőknél, különösen, ha az eljárás időtartama alatt nem biztosított számukra a hatékony munkaerő-piaci hozzáférés.

¹¹ ECJ, Gravier v. Ville de Liège and Others, Case 293/83 [1985] ECR 593, 13 February 1985.

¹² Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról, továbbá a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. November 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv módosításáról; COM (2016) 466, (a továbbiakban: a Kvalifikációs Rendelet tervezete), 30. és 38. cikke

¹³ Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés, 2007. december 13. 2008/C 115/01

¹⁴ CJEU, Case C-62/00 Marks & Spencer plc v. Commissioners of Customs & Excise, 11 July 2002, para 27.

¹⁵ A Kvalifikációs Rendelet tervezetének 26. cikke szerint a menekültek tartózkodási engedélye 3 évig lenne érvényes, mely után hároméves időtartamra lenne meghosszabbítható. Az oltalmazottak tartózkodási engedélye egy évig lenne érvényes, amely utána kétéves időtartamra lenne meghosszabbítható. A Rendelet 15. és 21. cikke a tartózkodási engedély meghosszabbításával kötnék egybe a menekültek első státusz-felülvizsgálatát is, valamint az oltalmazottak első és második státusz-felülvizsgálatát. Lásd még: ECRE/AIDA 'AIDA Legal Briefing: Asylum On the Clock? Duration And Review Of International Protection Status In Europe' 2016 június, elérhető: <http://bit.ly/28W9F68> valamint az ECRE kommentárját a tervezethez 2016 novemberéből, amely elérhető itt: <http://bit.ly/2fDiAu6>.

Bizonyított, hogy a készségek és az önbizalom csökkenését eredményezi az, ha valaki hosszú időre kiesik a munkaerőpiacról, valamint sokkal nehezebben lép vissza oda akkor, amikor erre lehetősége nyílik.¹⁶

A diszkrimináció tilalmának elve (A Charta 21. cikke)

A 1951. évi Genfi Egyezmény szerint a diszkrimináció tilalma abszolút. A diszkrimináció tilalmát mondja ki az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikke is, melynek értelmében az Egyezmény többi cikkével garantált jog élvezete mindenkit egyenlően megillet.¹⁷ A Charta 21. cikke szintén kimondja a diszkrimináció tilalmát. Az Unión belül több irányelv is van – mint az egyenlő bánásmód irányelv -, mely kimondja a diszkrimináció – többek között a faji alapú diszkrimináció – tilalmát.

Mind a közvetett, mind pedig a közvetlen diszkrimináció tilos, így tehát ha egy rendelkezés semlegesnek tűnik, ám egy bizonyos csoportot a többinél jobban érint, akkor az közvetett diszkriminációnak minősülhet. A munkahelyi diszkrimináció elleni védelem kiterjed mindazon védett tulajdonságokra, melyeket a diszkriminációellenes irányelvek magukban foglalnak. Ezen túlmenően pedig a luxemburgi bíróság esetjogában a munkához való hozzáférés tekintetében a tágran értelmezte a diszkrimináció tilalmát.¹⁸

Egészségügy és a munkaerő-piaci hozzáférés

Az egészségügyi problémák és a múltbeli traumák komoly kihatással lehetnek arra, hogy a nemzetközi védelemben részesülő mennyire képes belépni a munkaerőpiacra vagy tud részt venni a szakképzési foglalkozásokon. Több tanulmány szerint a rossz egészségügyi állapot nehezebbé teszi a nyelvtanulást is, amely pedig elengedhetetlen eleme a munkába állásnak.¹⁹ A tagállamokat az Átdolgozott Befogadási Irányelv alapján számos kötelezettség terheli annak érdekében, hogy a menedékkérők megfelelő minőségű egészségügyi szolgáltatásokhoz férhessenek hozzá, valamint ehhez hasonló javaslatokat tartalmaz az újabb átdolgozási javaslat. Megkülönböztetett figyelmet fordítanak az irányelvek a sajátos szükségletű és sérülékeny kérelmezőkre. Az Átdolgozott Befogadási Irányelv szerint az államoknak kötelességük, hogy a saját polgáraikéval megegyező feltételekkel biztosítsák az egészségügyi ellátást a nemzetközi védelemben részesülőknek, melybe szükség szerint a mentális rendellenességek kezelése is beletartozik. A Kvalifikációs Rendelet tervezete is hasonló szabályozást tartalmaz.²⁰

A Charta 35. cikke szerint „mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybevételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.” A Charta Magyarázata szerint a „megelőző egészségügyi ellátás” fogalma az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 168. cikkén (népegészségügy), valamint az Európai Szociális Karta 11. (az egészség védelméhez való jog) és 13. (a szociális és egészségügyi segítségre való jog) cikkein alapul.²¹ Ebből következik, hogy az államnak kötelessége garantálni, hogy a kérelmezők nem kerülnek az egészségüket károsító helyzetbe, például meg kell akadályozniuk az ilyen helyzeteket²² és garantálniuk kell, hogy az egészségügyi szolgáltatások a gyakorlatban is hozzáférhetőek a nemzetközi védelemben részesülőknek.²³

16 Connor, P. (2010). 'Explaining the Refugee Gap: Economic Outcomes of Refugee versus Other Immigrants', Journal of Refugee Studies, Vol.23, No. 3, 377-397. oldal

17 Az EJEE 12. Kiegészítő Jegyzőkönyve (2000) – melyet még nem ratifikált minden tagállam – kiszélesíti a diszkrimináció tilalmának fogalmát azzal, hogy megkövetel, hogy mindenki számára egyenlően biztosítja a jogokhoz való hozzáférést (így a nemzeti jog által garantált jogokhoz való hozzáférést is).

18 CJEU, Case C-116/94 Meyers v. Adjudication Officer, 13 July 1995.

19 European Parliament, 'Labour Market Integration of Refugees: Strategies and good practices' 2016. március, 27. oldal

20 Kvalifikációs Irányelv 35. cikk

21 Magyarázatok az Alapjogi Chartához; 2007/C 303/02.

22 Az Európai Szociális Charta 11. cikke szerint „Az egészség védelméhez való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy akár közvetlenül, akár a köz- vagy magánszervezetekkel együttműködve megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy - többek között - amennyire csak lehetséges, felszámolják a betegeskedések okait.”

23 A módosított Európai Szociális Karta 11. cikke szerint az államok „tanácsadási és oktatási lehetőségeket hoznak létre az egészség javítása, valamint az egészségügy területén az egyéni felelősség előmozdítása érdekében.” Ennek értelmében az államoknak értesíteniük kell a kérelmezőket az elérhető egészségügyi szolgáltatásokról annak érdekében, hogy biztosítsák az egészség védelmét, valamint hogy saját egészségük megóvásáért a kérelmezők vállaljanak felelősséget.

2. A KÉPZETTSÉGEK ELISMERÉSE

A képzettségek elismerésének megfelelő időn belüli biztosítása megnyitja az utat a nemzetközi védelemben részesülőknek a munkavállalás és a további képzés felé. A védelemben részesülők – hazájuk elhagyásának körülményei miatt – sok esetben nem tudják felmutatni a megfelelő dokumentumokat, továbbá a felelős tagállam számára sem mindig ismert a képzettséget igazoló dokumentum kiállítója. Ettől függetlenül a tagállamoknak kötelességük a képzettséget igazoló dokumentumok elismerésének megkönnyítése a hatékony munkaerő-piaci hozzáférés garantálása érdekében.

2.1. NEMZETKÖZI JOGFORRÁSOK

Az 1951-es Genfi Egyezmény

Bár az 1951-es Genfi Egyezmény nem tartalmaz külön előírásokat a képzettségek elismeréséről, kimondja, hogy “[h]a valamely jognak a menekült által történő gyakorlása egyébként egy olyan külföldi állam hatóságainak segítségét igényelné, amelyhez a menekült nem fordulhat, az a Szerződő Állam, amelynek területén a menekült tartózkodik, gondoskodik arról, hogy akár saját hatóságai, akár valamely nemzetközi szerv útján ezt a segítséget megkapja.” A hatóságok „úgy adják ki vagy felügyeletük alatt úgy adják ki a menekülteknek ezeket az okmányokat, illetve igazolásokat, mint ahogy az idegeneknek nemzeti hatóságuk adná ki, vagy továbbítaná ezeket.”²⁴ Ennek értelmében a felelős tagállamot terheli a kötelesség, hogy elősegítse a menekült számára a végzettségek igazolásához szükséges dokumentumokat.

2.2. AZ EURÓPA TANÁCS JOGI DOKUMENTUMAI

A Lisszaboni elismerési egyezmény

Európában az 1997-es Lisszaboni Elismerési Egyezmény²⁵ fekteti le a felsőoktatási végzettségek elismerésének keretrendszerét.²⁶ Az Egyezmény a fogadó intézménytől várja el annak bizonyítását, hogy az elismertetni kívánt végzettség nem felel meg a releváns követelményeknek²⁷, továbbá elvárja, hogy minden ország ismerje el a külföldi végzettségét, amennyiben nincsenek jelentős különbségek a külföldi és az adott országban honos, releváns végzettség között. Az Egyezményben részes államoknak olyan eljárásokat kell kidolgozniuk, amelyekben lehetőség nyílik gyorsan és tisztességesen megvizsgálni, hogy a menekültek, az otthonukat elhagyók vagy a menekültekéhez hasonló helyzetben lévők teljesítik-e azokat a releváns követelményeket, melyekkel beléphetnek a felsőoktatásba vagy a munkaerőpiacra, még akkor is, ha a menekültek nem rendelkeznek dokumentumokkal, melyek bizonyítják a végzettségüket.²⁸

2.3. UNIÓS JOG

Az Átdolgozott Kvalifikációs Irányelv

Az átdolgozott Kvalifikációs Irányelv (44) preambulum-bekezdése elismeri, hogy különleges intézkedések szükségesek ahhoz, hogy megoldják azokat a képzettségek elismerését érintő, a gyakorlatban felmerülő problémákat, melyekkel a nemzetközi védelemben részesülők szembesülnek (pl. díjmentesség).²⁹ A 28. cikk (2) bekezdésének értelmében a tagállamoknak teljes hozzáférést kell biztosítani a kérelmezőknek a korábbi tanulójaikról szóló végzettségek értékelésével, érvényesítésével és akkreditálásával kapcsolatos rendszerekhez, melynek összhangban kell lennie a végzettségek elismeréséről szóló irányelvvel.³⁰ A Kvalifikációs Rendeletéről szóló javaslat szintén rendelkezik arról, hogy a nemzetközi védelemben

24. A menekültek helyzetéről szóló 1951-es egyezmény 25. cikke

25. A felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló, 1997. április 11-én, Lisszabonban aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Lisszaboni Elismerési Egyezmény)

26. Görögország kivételével minden tagállam aláírta és ratifikálta az Egyezményt.

27. Lisszaboni Elismerési Egyezmény IV. cikk 1.

28. Lisszaboni Elismerési Egyezmény VII. cikk

29. Figyelembe véve, hogy a nemzetközi védelemben részesülők erőszak hatására hagyják el származási országukat vagy tartózkodási helyük országát, lehet, hogy hátra kellett hagyniuk a végzettségüket igazoló diplomát vagy képesítést, és nem tudnak ezekről más okirati bizonyítékot szolgáltatni.

30. Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve a szakmai képesítések elismeréséről

részesülőknek hozzá kell férniük a korábban szerzett képesítések megfelelő értékelésével, érvényesítésével és akkreditációjával kapcsolatos rendszerekhez.³¹ A döntéshozatalnak összhangban kell lennie a szakmai képesítések elismeréséről szóló európai egyezményel.³²

2.4. VONATKOZÓ JOGOK ÉS JOGELVEK

A megfelelő ügyintézéshez való jog

A megfelelő ügyintézéshez való jog, mint az uniós jog alapvető elve azt a kötelezettséget rója a tagállamokra, hogy megfelelő határidőn belül elismerjék a nemzetközi védelemben részesülők képesítéseit.³³ Ezen túl a jogelv alapján a tagállamok a gondossági kötelezettség értelmében kötelesek körültekintően és pártatlanul megvizsgálni a nemzetközi védelemben részesülő ügyében releváns minden körülményt.³⁴ Ezen túlmenően minden döntés esetében biztosítani kell annak lehetőségét, hogy a bíróság felülvizsgálja annak jogszerűségét, valamint azt, hogy a kérelmező megismerhesse a döntés alapjául szolgáló érveket.³⁵

KONKLÚZIÓ

Mint ahogyan a Kvalifikációs Irányelv preambuluma is leszögezi, a nemzetközi védelemben részesülők különleges igényeit figyelembe kell venni annak érdekében, hogy megkönnyíthessék integrációjukat, melynek egyik legfőbb mozgatórugója a munkaerő-piaci hozzáférés. A hatékony hozzáférést biztosításának kötelezettsége megköveteli a tagállamoktól, hogy vegyék figyelembe, milyen negatív hatással van a munka nélkül töltött hosszú idő a munkaerő-piaci reintegrációra. Több tanulmány is rámutatott arra, hogy az elégtelen egészségügyi szolgáltatás hátrányosan érinti a nemzetközi védelemben részesülők hozzáférést a munkaerőpiachoz. Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hatékony hozzáférés pedig elengedhetetlen ahhoz, hogy a védelemben részesülők élhessenek a munkához való jogukkal is.

A tagállamok kötelessége biztosítani, hogy a nemzetközi védelemben részesülők hozzáférhetnek bizonyos szolgáltatásokhoz és képzésekhez – mint például a szakképzés –, melyek megkönnyítik belépésüket a munkaerőpiacra. Ezen túlmenően az államoknak kötelességük az is, hogy biztosítsák azon végzettségek megfelelő időn belüli elismerését, melyek nélkül a védelemben részesülők nem tudnának érvényesülni az általuk választott munkakörben.

31· A Kvalifikációs Rendelet tervezetének 32. cikk (3) bekezdése

32· Az Európai Parlament és a Tanács 2005/36/EK irányelve a szakmai képesítések elismeréséről

33· A megfelelő ügyintézéshez való jogról bővebben: ECRE and Dutch Council for Refugees 'The Application of the EU Charter of Fundamental Rights to asylum procedural law.'

34· Lásd pl. A T-3/00 és T-337/04. számú, Pitsiorias v Bizottság és a Tanács egyesített ügyeket, 2007, 163. bekezdés

35· Lásd EUB C-340/89 Vlassopoulou v Ministerium für Justiz, Bundes- und Europaangelegenheiten Baden-Württemberg, 1991. május 7. 22. bekezdés

